

Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 68. – С. 239-253. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2017_68_25

3. Сақун А. В. Синергія «свободи» і «несвободи» у суперечностях глобального світу [Електронний ресурс] / А. В. Сақун // Нова парадигма. – 2014. – Вип. 123. – С. 102-111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nora_2014_123_13

4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435–IV: за станом на 03 травня 2018 р. Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

Леонтъєв І.М.

студент,

Науковий керівник: Кулик Т.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

Навчально-науковий інститут заочного та дистанційного навчання

Національної академії внутрішніх справ України

ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

У Кримінальному процесуальному, Цивільному процесуальному, Господарському процесуальному кодексах зазначено, що завданням судочинства є неупереджене розслідування, неупереджений судовий розгляд та вирішення справ, спорів (стаття 2) [1; 2; 3].

Це також кореспондується із Конституцією України, якою закріплено право судового захисту, згідно з яким права і свободи людини і громадянина захищаються судом (стаття 55) [4].

В останні роки рівень довіри суспільства до судової влади демонструє зростання – 16% респондентів загальнонаціонального опитування населення визнали, що довіряють судовій владі, і це втричі більше у порівнянні з критично низькими 5% в 2015 році. Проте все одно 59% респондентів визнають, що скоріше не довіряють чи зовсім не довіряють судовій владі [5].

А 42% громадян, що мали досвід участі в судових провадженнях, визнали, що вони використовували свої зв'язки, знайомства та інші засоби впливу на суд, що значно вище ніж в 2017 році, коли цей показник склав 33% [5].

Тобто, виявляється, що у 42 випадків судове рішення приймається під тим чи іншим впливом.

За таких обставин не дивно, коли суд повністю задовольняє майновий позов, навіть не мотивуючи свої дії посиланням на докази, що підтверджували б правомірність нарахувань, за повної відсутності останніх, вочевидь вирішуючи справу упереджено та суто на власний розсуд [6].

Здавалося б, суд апеляційної інстанції має виправити недоліки судового розгляду. Адже у судовому рішенні апеляційної інстанції мають бути зазначені мотиви прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного

учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу (ст. 382 ЦПК України, ст. 282 ГПК України).

Проте правило «сорока двох відсотків» працює і у апеляційній інстанції, при цьому маючи свої особливості.

Так, суд першої інстанції, коли упереджений, замовчує ті обставини, на які посилаються сторони, що їдуть у розріз з його рішенням, аби ухвалити рішення неправоподібне, але при цьому щоб воно мало видимість законного.

Але суд апеляційної інстанції не тільки замовчує ключові аргументи сторін, він як би іронізуючи, казуїстичне перекручує правові норми, насміхаючись на ними.

Наприклад, в тексті ухвалі Апеляційного суду м. Києва читаємо таке: «Відсутність наданих відповідачем контрозрахунків заборгованості не спростовує доводів позивача щодо їх механізму розрахування» [7]. Тобто, хоча позивач і не повідомив суду як він розраховував заборгованість, та не надав ніяких документів на підтвердження правомірності нарахувань, але ж відповідач нічого, на думку суду, не спростував, а тому вимогі підлягають до задоволення.

Отже суд, замовчавши аргументи апелянта, перекрутив норму статті 81 ЦПК України стосовно обов'язку позивача щодо доведення правомірності його нарахувань, в порушення принципу диспозитивності судового процесу поклавши на відповідача обов'язок спростування обставин, які позивачем не доводилися, чим повністю викривив сутність норми статті 81 ЦПК, навіть надавши їй протилежний смисл.

Принцип диспозитивності судочинства, як складової справедливого та неупередженого розгляду і вирішення справи, є одним із вихідних положень його системи.

То чи може вважатися правосудним суд, що вирішує справу, принципово перекручуючи норми права?

У цієї же ухвалі можна знайти і таке: «Також відповідач зазначала, що 13.11.2015 року вона повідомила позивача про розірвання договору, укласти новий договір позивач не пропонував, у зв'язку з чим з 20.11.2015 року вважала взагалі повністю зникли підстави надання позивачем послуг. Колегія суддів вважає, що дані доводи не ґрунтуються на матеріалах справи, так як відповідачем не береться до уваги відсутність за умовами укладених між сторонами договорів підстав за якими договори можуть бути припинені в односторонньому порядку. [7]»

Зазначене міркування суду взагалі не має жодних юридичних підстав, воно засноване на абстрактному твердженні, яке не має під собою правової основи. Тобто, у даному випадку суд зробив вигляд, що почув аргумент сторони, але відкинув його, обґрунтувавши свої дії довільним висновком, дуже далеким від будь-якого розумного суддівського розсуду.

На думку автора, негативним фактором також є те, що новели Цивільного кодексу, якими запроваджено інститут малозначних справ, зробили апеляційні суди по факту судами останньої інстанції для величезної кількості справ. Хоча ЦПК України, ГПК України і передбачають випадки, за якими справа може

бути переглянута у касаційному порядку, але практика нового Верховного Суду вказує на те, що частіше за все суд відмовляє у перегляді так званих малозначних справ, не звертаючи увагу на доводи касатора щодо наявності підстав для касаційного перегляду. У згаданій справі Верховний суд також відмовив у касаційному перегляді, обмежившись у своїй ухвалі лише загальними фразами [8].

Отже, на думку автора, навіть за існування досить досконалого процесуального законодавства, детально прописаних процесуальних норм, суддівська упередженість перешкоджає справедливому судовому процесу на усіх рівнях.

Чи варто згадувати, що неможливість реалізації та захисту прав у суді, наочне бачення несправедливого судового процесу – підриває довіру до судової системи, знецінює у громадян розуміння дотримання законності, демотивує учасників економічного процесу.

Автор вважає, що певною гарантією справедливого судового процесу є слідування принципам та суддівська нейтральність, коли суддя підкоряється лише законові, а не впливу. Рішення має прийматися виключно на підставі закону, а не за розсудом [9].

На думку автора, існуючий суддівський резерв себе вичерпав, і потрібно формування нового резерву кандидатів на посаду суддів.

Згідно з останніми законодавчими змінами, всі діючі судді мають пройти кваліфікаційне оцінювання – перевірку доброчесності та дотримання етичних стандартів. Але процес рухається дуже повільно, не встигаючи за викликами, що постають перед суспільством. Зважаючи на велику кількість суддів, цей процес може затягнутися на роки.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 10.11.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 20.11.2018).
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 20.11.2018).
3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06 листопада 1991 № 1798-XII. Дата оновлення: 28.08.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 20.11.2018).
4. Конституція України: станом на 30 верес. 2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 04.04.2018).
5. Результати другого всеукраїнського опитування населення України щодо довіри до судової влади, судової реформи та сприйняття корупції за 2018 рік: Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Київ, листопад 2018 р. URL https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/1_NJ_October_2018_SurveyPublic_Result_UKR.pdf (дата звернення: 20.11.2018).
6. Рішення Шевченківського районного суду м. Києва від 28 листопада 2017 р., судова справа № 761/4115/16-ц. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/70778369> (дата звернення: 22.11.2018).

7. Постанова Апеляційного суду м. Києва від 29 травня 2018 р., судова справа № 761/4115/16-ц. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74535048> (дата звернення: 22.11.2018).

8. Ухвала Верховного суду від 20 липня 2018 року. Справа № 761/4115/16-ц. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75498131> (дата звернення: 22.11.2018).

9. Доповідь «Про верховенство права», п. 37: Венеціанська комісія, 22-26 березня 2011 р. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev-rus](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-rus) (дата звернення: 22.11.2018).

Ліщук Ю.Г., Мороз Д.А.

студенти,

Науковий керівник: Ярош А.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

Університет державної фіскальної служби України

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА МЕТОДИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Інтенсивна інформатизація всіх сфер життєдіяльності суспільства нині є одним із визначальних глобальних чинників подальшого соціально-економічного, інтелектуального та духовного розвитку людства. Водночас людство вступає в нову еру розвитку, котра може бути охарактеризована як період інформаційних воєн. Зокрема, інформаційний складник становить ключовий елемент гібридної війни проти України, що створює реальні загрози національній безпеці. Відтак за умови швидкого формування й розвитку інформаційного суспільства в Україні особливого значення набуває проблема інформаційної безпеки [1].

Дослідження інформаційної безпеки в складі державної інформаційної політики припускає вирішення цілого комплексу питань загальнонаукової властивості. При цьому важливим стає не лише з'ясування сутнісних рис, функцій державної інформаційної політики в області інформаційної безпеки, але і виявлення основних чинників, що впливають на неї. Цьому присвячені різнопланові праці А. В. Герасімова, О. Н. Забузова, Б. В. Коваленко, А.В. Костіна, А. А. Кочеткова, В. Ф. Коломійця, А. В. Манойло, А. І. Марушака, С. А. Модестова, В. Ф. Ніцевіча, О. В. Олійника, О. В. Сосніна, Н. Н. Панаріна, А. І. Пірогова, А. І. Позднякова, Г. Г. Почепцова та ін.

Згідно Доктрини інформаційної безпеки [2], інформаційна безпека України, як невід'ємна складова сфери національної безпеки, є комплекс соціально-економічних, морально-політичних, духовно-ідеологічних і військово-стратегічних ініціатив, що підкоряються жорсткій логіці державних інтересів. У Концепції національної безпеки України [3] та Законі України «Про основи національної безпеки» [4] розглядаються основні напрямки забезпечення безпеки в інформаційній сфері, під якою часто розуміють інформаційну безпеку як складову національної безпеки України.